

Var Dag

E-post till redaktionen: vardag@gp.se
Redaktör: CARINA TOLGE-BERGKVIST 031-62 47 88

I MORGON

Sommar, sol och semesterplaner. Sent ute? Internet kan vara räddningen. Nätet är fullt av semester tips, råd och fakta. Här finns allt från sista minuten-resor till vandringar i Costa Ricas nationalparker.

CITATET

En kvinna är som en tepåse: först i varmt vatten inser man hur stark hon är.
Nancy Reagan,
USA:s i d första dam

VAR DAG
MÅNDAG handla
TISDAG hälsa
ONSDAG leva
TORSDAG mera
FREDAG hemma

Sådan mor, sådan dotter

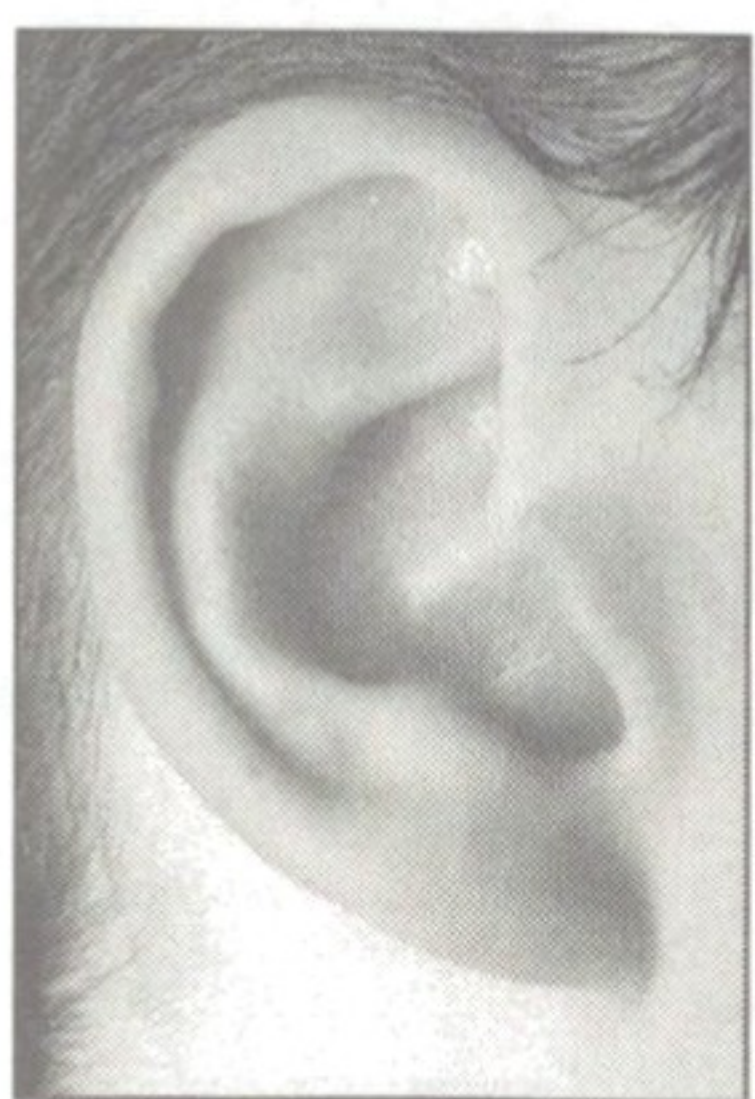
Tre psykologer har studerat symptom på depression hos 934 kvinnor och deras barn i åldrarna 14 till 16 år. Hos de kvinnor som ofta led av depression kunde också genomgående en högre förekomst av depressiva symptom noteras hos deras döttrar men inte hos deras söner. Det var dock bara i de familjer som hade problem och konflikter som man fann ett nära samband mellan depression hos mödrar och döttrar. I familjer som fungerade bra tillsammans fanns inget samband. Allt enligt tidningen I Form.

Tsartoner i Tynnered

Rysk kyrkomusik från 1400-talet fram till i dag, klassiska körkompositioner av ryska mästare, ryska folksånger samt hymner från tsartiden står på repertoaren när Konevitsa kvartett från S:t Petersburg besöker Tynnereds kyrka om exakt en vecka, onsdagen den 26 juni klockan 19.00. Pengarna från konserten går till restaurering och återuppbyggnad av Konevitsa kloster i ryska Karelen, 160 km norr om S:t Petersburg. Klosteret grundades för 600 år sedan av den helige Arseni från Novgorod. Under andra världskriget vandaliserades klosteret och fungerade sedan under 50 år som flottbas för den sovjetiska armén. I dag bor där ett 15-tal munkar och noviser som tar emot missbrukare och handikappade.

Premiär för helgon i Kina

Kinas katolska kyrka fick nysst sitt första helgon då påven Johannes Paulus II helgonförklarade en fransk missionär, Jean-Gabriel Perboyre, som avrättades i Kina 1840. Perboyre, som var verksam i Kina under det så kallade opiumkriget, vägrade att avsvära sig sin tro. För detta avrättades han genom stryppning, bunden vid ett kors. Påven vill nu kanonisera ytterligare 229 kinesiska martyrer som redan saligförklarats, skriver Kyrkans Tidning. Samtliga döddes före 1930.

In och ut. Enligt internationella lyssnarförbundet går det mesta vi hör in genom ena örat och ut genom det andra.

Vi upphör att nöra upp

48 timmar efter ett samtal kommer man endast ihåg 25 procent av vad som sagts, säger The International Listening Association. Föreningen hävdar att orsaken är att vi helt enkelt inte lyssnar.

Ifrågasätter chefslöner

Förre domprosten i Göteborg, Kjell Ove Nilson, riktar ett våldsamt angrepp i Kyrkans Tidning mot kyrkans chefslöner. Kjell Ove Nilson, som numera är direktör för Sveriges kristna råd, ifrågasätter de höga tjänstemannalönerna som sätts utifrån en jämförelse med näringslivet och förvaltning. Utvecklingen ger, framhåller Nilson, en olustig bild av kyrkans förvärdsligande, där administratörerna värderas långt högre än de andliga ledarna. Hur skall en sådan kyrka kunna överleva som fritt samfund?

TE

Konst
Kultur
Jämlikhet
Evighet
Rit

Teets väg. Chado, en konst liksom shodo, kalligrafi. I Det löftrika ljusets boning i Stockholm visar Eiko Duke teets väg.

Bilder: ISTVAN ZSIGA

Te är ett sätt att leva. Det upptäckte vi när vi vandrade teets väg med Eiko Duke från Japan och mötte vännen Lamin från Västsahara som bjöd oss te som smakade revolt – gun powder.

AV KERSTIN WALLIN
031-62 47 35

Valet av dryck markerar så mycket tydligare än valet av mat vilka vi är och vill vara. Drycken är pricken över i:et som skall rädda världens och världinnans sociala ansende. Rätt mat kan aldrig kompensera fel dryck medan rätt dryck alltid kan förlåta fel meny.

Vissa drycker förknippas med vissa stämningar och tillstånd. När vi väljer dryck går vi in i något. Ett vara.

Espresson skall drickas snabbt, på stående fot. Det är ögonblickets vara.

Tedrickandet, däremot, är i vissa kulturer en långdragen process. Det är evighetens vara. Att vandra teets väg kan som i tehuset Zui-Ki-Te ta flera timmar i anspråk. Här är teet konst, religiös handling och rit.

Zui-Ki-Te. Det löftrika ljusets boning, ligger alldeles intill Folkens Museum Etnografiska i Stockholm. Chado, teets väg, är konst liksom shodo, kalligrafi är en, kado, blomsterarrangemang, en annan och kendo, fäktning, ytterligare en. Stavelsen "do" ändrar just väg med riktning mot vishet och inre förvandling.

passa elden så att vattnet blir hett, laga te så att det smakar. Blommorna skall arrangeras som om de ännu vore på ängen.

Den japanska teeceremonin bygger alltså på den skönhet som uppstår när alla onödiga ting och rörelser är bortskalade. Samtidigt visar Eiko Duke i sitt sätt att handskas med teredskapen, buga och möta sina gäster att teets väg är något mera än "en kopp te".

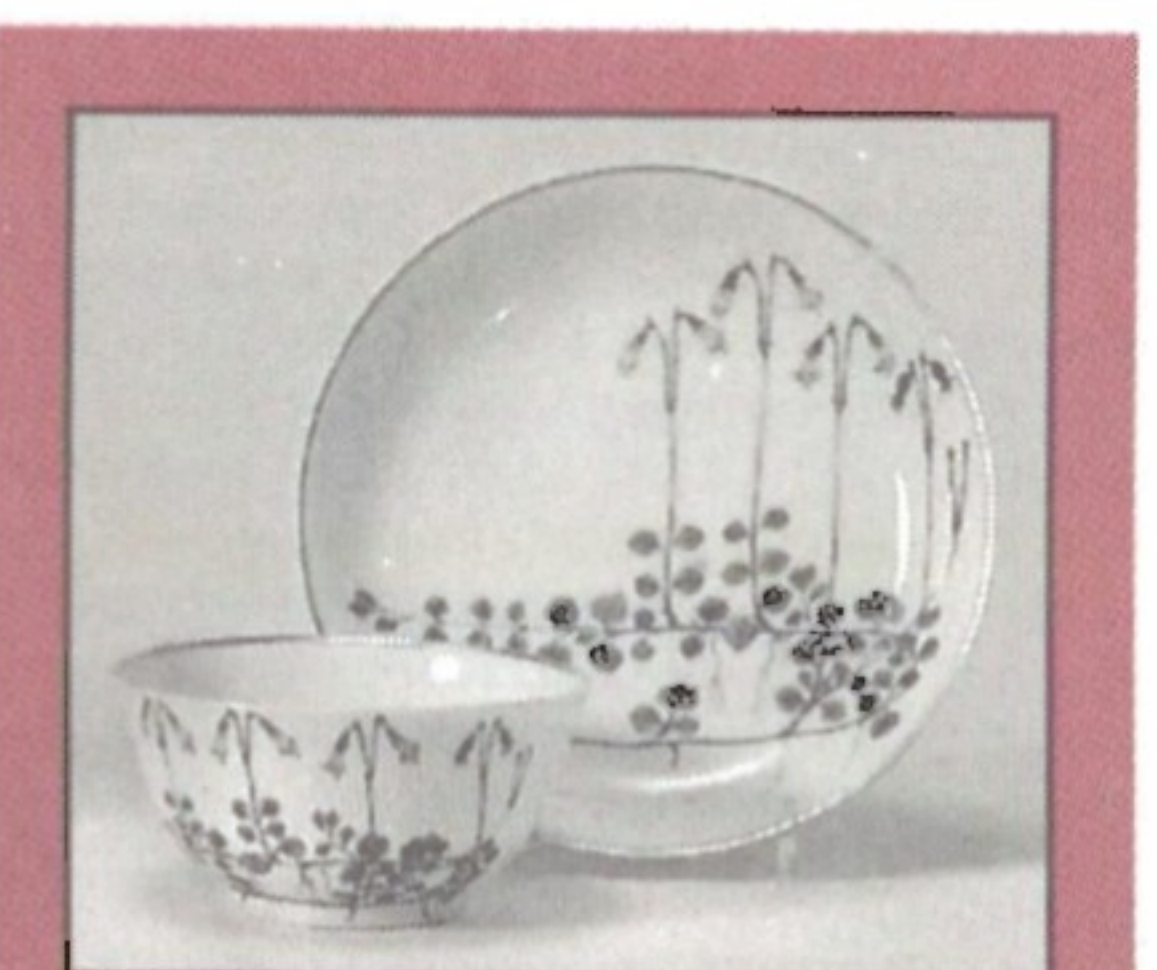
Många har sökt fånga vad det handlar om. Ida Trotzig skrev 1911 en bok om hur konst, filosofi, natur- och religionssymbolik möts i teeceremonin. Ordenssystemet Katrin Amell skriver i en essai om teeceremonin som ett etiskt förhållningssätt och en idégivare till hur man handskas med te och vatten. Skapelsens gåvor som vi i dag gärna talar om i termer som "miljö". Vägen till en djupare dimension av tillvaron går genom vardagen.

Katrin Amell pekar också på det jämlika i den japanska teeceremonin. I terummet blir alla jämlika oavsett social ställning. Ingångarna är låga. Alla måste böja sig. Smycken och annat som markerar social status avlägsnas innan man går in i rummet. Även politiskt har teeceremonin fungerat som en utjämnare. Stridsmän lämnade sina vapen utanför tehuset och visade med det att de hade lämnat striden och oenigheten. Tehuset är neutral mark vilket har gjort det till en mötesplats inte bara för krigsherrar utan också för olika religionsriktningar. När jesuiterna kom till Japan flyttade de in i teeceremonin i sina ordenshus. I teeceremonin finns något mycket väsentligt som kristna och buddhister kan enas kring. Teet visar vikten av

att visa respekt och gästfrihet.

Om testunden med Eiko Duke är vacker och sval är den vi sedan tillbringar med Lamin från Västsahara brokig och turbulent. Inte för inte kallar Lamin det gröna te som han och hans landsmän dricker för gun powder.

Lamin, som varit bara några månader i

Tekopp med fat gjord för Carl von Linné. Ur boken Te som konst.

Stengodsskålar, Song-tiden, 875-1200-talen.

Skålar i stengods. Yue, 900-tal.

Tekanna med blå glasyr, skålar med vit glasyr. Ming, sent 1500-tal.

Sverige, är Polisarios representant i Stockholm. Han spelar upp som en ökenfurste. Vi har inviterats till hans lägenhet vid Odendplan för att dricka te som man gör i Västsahara. I en skamfilad emaljkitell som följt Lamin genom åren i öknen kokas tebladerna med vattnet. Kitellen står på en liten kokplatta på golvet intill den bruna manchestersoffan. Här finns inget av den avskalade skönheten hos Eiko Duke men det är ändå kring själva tillredandet och serveringen som allt kretsar.

Vi dricker tre gånger vilket gör tre timmar. En för livet, en för kärleken och en för döden. Den första omgången smakar bittert, den andra sött och den tredje surt. Samma blad och samma antal sockerbitar. Det enda som skiljer åt är tiden de tillbringat tillsammans.

Lamin ställer fram fyra glas, ett åt sig själv, ett åt fotografen, ett åt mig och ett extra för skummet. Han börjar med hålla upp cirka tio centiliter i ett glas, så snabbt över från det första glas till det andra, från det andra till det tredje, från det tredje till det fjärde, från det fjärde till det första. Snabbt, snabbt, mellan 20 och 30 gånger. För varje gång bildas lite mer bubblor i glasets. När det

När påsen inte längre dög

Det var i början på 60-talet och första ring i gymnasiet. Hon, som vi alla ville efterlikna, hade pessar och drack Lapsang Souchong.

AV KERSTIN WALLIN
031-62 47 35

Hon var nyinflyttad i Lysekil, kom från Malmö och representerade världen. Pessaret förvarades i en tom vaselinburk. Hon skruvade av locket och visade. Sedan drack vi te som vi tyckte smakade laddugård. Det smakade fruktansvärt men det sade vi aldrig. Vi anade att vi hade fått tillträde till något fint värt att lida för.

Vi insåg att om vi kunde dricka rökt te skulle vi komma långt och snart hade vi alla en burk Lapsang Souchong på valsynlig plats i våra inackorderingsrum. Några av oss lämnade landsortstaden och reste till England. Där upptäckte vi att det fanns något som hette high tea och afternoon tea. En del vaknade upp klockan

sex till early morning tea med shortbread.

Mig veterligt drack aldrig killarna te. A nice cup av tea var något kvinnligt vilket förresten även James Bond slog fast. Te, sade han "is a drink for a woman."

Det intressanta har hänt att te tycks på väg att bli en ny inredning. Under vintern har hotell Eggers serverat afternoon tea och i Stockholm kan man slinka in både på Grand Hotel och Diplomat för afternoon tea.

I våras träffade jag Renée Valerie i Lund som forskar i smakens historia. Hon noterade just detta att teet ökar i popularitet. Unga och kändisar framhåller gärna att de dricker te. Rebecca Törnqvist kan vara kreativ natten igenom med hjälp av te och cigarett.

Jonas Gardell dricker te. Efter att ha testat 200 sorter har han funnit att Domus blåvita är det bästa. Också intervjuerna med Törnqvist och Gardell står teet som frigörande och jämlikhetsskapande men är det samma som hos Eiko Duke eller en upprensning av västerlänningens behov av att vara unik?

Trefald. Från öknen kommer Lamin i bländande vitt och fyller te-glasen tre gånger med mycket skum och lite te. En för livet, en för kärleken och en för döden.

Temästaren. Eiko Duke, som förresten överstätt nobelpristagaren Kenzaburo Oe till svenska, har utbildats enligt Urasenkoskolan.